

INTERNATIONAL EDUCATION CONGRESS 2023

CONFERENCE PROCEEDING

TAM METİNLER KİTABI

Ankara Üniversitesi 20-23 Eylül 2023
20-23 September, 2023, Ankara University

EDU
congress

International Education Congress

20-23 September 2023

Ankara University

EDUCONGRESS 2023

CONFERENCE PROCEEDING

e-ISBN: 978-605-72845-4-9

Edu Yayıncılık Eğitim, Danışmanlık, Proje Yönetimi, Organizasyon, Yazılım,
Reklam San.

Tic. Ltd. Şti.

T: 08504323714 - 0507 5875581

E: eduyayincilik@gmail.com

A: Kızılırmak Mah. Dumlupınar Bulvarı, Next Level, A Blok, K:4, Kno: 3, D: 10,
Söğütözü/Ankara

COMMITTEES / KURULLAR

Kongre Onursal Başkanı / Honorary President of Congress

Prof. Dr. Necdet ÜNÜVAR, Ankara Üniversitesi Rektörü

Kongre Başkanları / Congress Presidents

Prof. Dr. Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Şakir ÇINKIR, Ankara Üniversitesi

Kongre Başkan Yardımcısı / Congress Vice President

Prof. Dr. Ali ERSOY, Anadolu Üniversitesi

Düzenleme Kurulu Başkanı / Congress Organizing Committee President

Doç. Dr. Cengiz ASLAN, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dekan Yardımcısı

Kongre Genel Sekreteri / Congress Secretary General

Dilek ERTUĞRUL, EDU Yayıncılık

Kongre Alan Koordinatörü / Chairman-Network Coordinator

Prof. Dr. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ, Gazi Üniversitesi

Düzenleme Kurulu Üyeleri / Congress Organizing Committee Members

Prof. Dr. Ayşe OKVURAN, Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Eren CEYLAN, Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Erten GÖKÇE, Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Fatma HAZIR BIKMAZ, Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Fatma MIZIKACI, Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Gürcan GÜRGEN, Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Hatice BAKKALOĞLU, Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Neslihan KARAMAN, Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Serkan KOŞAR, Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Ayşegül BAYRAKTAR, Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Berna COŞKUN ONAN, Bursa Uludağ Üniversitesi

Doç. Dr. Dilşat PEKER ÜNAL, Yozgat Bozok Üniversitesi

Doç. Dr. Emre EV ÇİMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Doç. Dr. Gökhan ARASTAMAN, Hacettepe Üniversitesi

Doç. Dr. Işın SEVER, Hakkari Üniversitesi

Doç. Dr. Koray KASAPOĞLU, Afyon Kocatepe Üniversitesi

Doç. Dr. Muhammet ÖZDEN, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa ÖZGENEL, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Doç. Dr. Nihan DEMİRKASIMOĞLU, Hacettepe Üniversitesi

Doç. Dr. Yakup DOĞAN, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Ümran ALAN, Anadolu Üniversitesi
Dr. Sevgi ERNAS, Ankara Üniversitesi
Doktora Öğrencisi Ayşe İLHAN, Anadolu Üniversitesi
Ar. Gör. Rozerin YAŞA, Süleyman Demirel Üniversitesi

Uluslararası Danışma Kurulu / International Advisory Board

Professor Ali YILDIRIM, University of Gothenburg, SWEDEN
Professor Andrew P. JOHNSON, Minnesota State University, USA
Professor Anthony John ONWUEGBUZIE, University of Cambridge, ENGLAND
Professor Azita MANOUCHEHRI, The Ohio State University, USA
Professor Donna M. MERTENS, Gallaudet University, USA
Professor Filiz KESER ASCHENBERGER, Danube University Krems, AUSTRIA
Professor Ingrid GOGOLIN, University of Hamburg, GERMANY
Professor Joe O'HARA, Dublin City University, IRELAND
Professor Maria P. FIGUEIREDO, Polytechnic Institute of Viseu, PORTUGAL
Professor Martin BROWN, Dublin City University, IRELAND
Professor Stafford HOOD, University of Illinois at Urbana-Champaign, USA
Professor Todd KETLER, Baylor University, USA
Naz CILO_VAN NOREL, Siemens IoT Consultant, GERMANY
Şeyda SUBAŞI SINGH, University of Vienna, AUSTRIA

EDUCongress Danışma Kurulu / EDUCongress Advisory Board

Prof. Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Ali SABANCI, Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Aysel KÖKSAL AKYOL, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşe GÜLER, Kırıkkale Üniversitesi
Prof. Dr. Banu ALTUNAY, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Erdiç ÇAKIROĞLU, ODTÜ
Doç. Dr. Ergül DEMİR, Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih YILMAZ, Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. H. Ferhan ODABAŞI, Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Fulya CENKSEVEN ÖNDER, Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Gülşen ÜNVER, Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Hanife AKAR, ODTÜ
Prof. Dr. Hasan GÜRGÜR, Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail SEÇER, Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet BEKDEMİR, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet TORAN, İstanbul Kültür Üniversitesi
Prof. Dr. Muhammet BAŞTUĞ, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Prof. Dr. Mustafa Serdar KÖKSAL, Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Naciye AKSOY, Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Nalan KURU, Bursa Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Nilüfer KAHRAMAN, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Özgül KELEŞ, Aksaray Üniversitesi

Prof. Dr. Özlem KARAIRMAK, Bahçeşehir Üniversitesi

Prof. Dr. SÜLEYMAN İNAN, Pamukkale Üniversitesi

Prof. Dr. Şengül S. ANAGÜN, Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Taner ALTUN, Trabzon Üniversitesi

EDUCongressYürütme Kurulu / EDUCongress Executive Board

Prof. Dr. Ali ERSOY, Anadolu Üniversitesi

Doç. Dr. Ayşegül BAYRAKTAR, Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Berna COŞKUN ONAN, Bursa Uludağ Üniversitesi

Dilek ERTUĞRUL, EDU Yayıncılık

Doç. Dr. Dilşat PEKER ÜNAL, Yozgat Bozok Üniversitesi

Doç. Dr. Emre EV ÇİMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Doç. Dr. Gökhan ARASTAMAN, Hacettepe Üniversitesi

Doç. Dr. Koray KASAPOĞLU, Afyon Kocatepe Üniversitesi

Doç. Dr. Muhammet ÖZDEN, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa ÖZGENEL, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Doç. Dr. Nihan DEMİRKASIMOĞLU, Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Serkan KOŞAR, Gazi Üniversitesi

Dr. Sevgi ERNAS, Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Şakir ÇINKIR, Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Yakup DOĞAN, Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Öğretmen Adaylarının Okumayı Tercih Ettiği Kitaplar ve Tercih Etme Nedenleri

Nuray ÖNDER ÇELİKKANLI¹

Gazi Üniversitesi

Ayşegül TÜYSÜZ²

Gazi Üniversitesi

Özet

Bu çalışmanın amacı eğitim fakültesinin farklı anabilim dallarına kayıtlı öğrencilerin bir ödev kapsamında okumayı tercih ettikleri kitapların dağılımı ve bu kitapları tercih etme nedenlerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda bir devlet üniversitesinin genel kültür seçmeli derslerinden birine kayıtlı 68 eğitim fakültesi öğrencisinden yazılı olarak veri toplanmıştır. Öğrenciler kendi seçtikleri bir kitabı okuduktan sonra kitabı seçme nedenleri yazılı olarak ifade etmişlerdir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Çalışmada toplam 58 farklı kitap ismi ortaya çıkmıştır. Öğretmen Olmak-Bir Can'a Dokunmak (%8,8), Bir Dilek Yetmez (%5,9), Matematik Köyü'nün Delisi-Ali Nesil (%4,4) ve Beyaz Zambaklar Ülkesinde (%2,9) isimli okuma kitapları birden fazla kişi tarafından okunmuştur. Kitapların okunma nedenleri MEB'in (2017) belirlediği mesleki bilgi, mesleki beceri ile tutum ve değerler yeterlilik alanları dikkate alınarak gruplandırılmıştır. Öğretmen adaylarının okudukları kitabı seçme nedenlerine ait toplam 69 geçerli ifade ortaya çıkmıştır. Bu nedenlerden %15'u alanıyla ilgili bilgi sahibi olma, %23,2'si öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi sahibi olma, %8,6'sı öğrenme öğretme sürecinde karşılaşılabilecek sorunlara yanıt bulma, %31,9'u ise kişisel ve mesleki gelişim amacı taşımaktadır. Diğer kategorisinde (%20,3) ele alınan nedenler farklı bir alana ilgi duyma (%7,2), yakın çevre tavsiyesi (%7,2), kitap yazarının diğer kitaplarının önceden okunmuş olması (%4,3) ve gerçek bir hayat hikâyesini konu edinmesidir (%1,4). Öğretmen eğitiminde okuma kitaplarından yararlanılarak hem öğretmen adaylarının okuma alışkanlıklarının artırılması hem de öğretmenlik mesleği genel yeterliliklerine olumlu katkılar sağlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kişisel gelişim, kitap, mesleki gelişim, öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri

Giriş

Bilgi edinmenin en etkili yollarından biri okumaktır. Geleceği şekillendirecek bireyleri yetiştirmede önemli rol oynayan öğretmen adaylarının da sahip oldukları okuma alışkanlıklarıyla mesleki ve kişisel gelişimine katkı sağlaması son derece önemlidir. Ayrıca, okumaya yönelik olumlu tutum gösteren öğretmenler, bu konuda öğrencilerine rol model olarak ve onlara rehberlik ederek onların da okumaya yönelik olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olabilir (Kuzu, 2013). Geleceğin bireylerini yetiştirecek olan öğretmenlerin mesleki bilgi, mesleki beceri ile tutum ve değerler alanlarında yetkin olmaları gerekir (MEB, 2017). Bu nedenle de öğretmen adaylarının kapsamlı alan bilgisine, öğrencileri destekleyecek ve yardımcı olabilecek rehberlik ve pedagojik bilgiye, sosyal ve kültürel anlamda bilgi becerilere sahip olma gerekir (Kuzu, 2013). Üniversiteler bu yeterliliklerin sağlanabilmesi için akademik, kültürel, sosyal vb. imkânlar sağlamaktadır. Bu imkânlardan birisi de öğrencilerin zorunlu olmadan seçebilecekleri seçmeli genel kültür dersleridir. Genel kültür derslerinin en önemli amaçlarından biri, bölümün bilimsel derslerine geçmeden önce iyi bir temel oluşturmak için gerekli becerileri kazandırmak, ikincisi ise öğrencilerin zihinlerini yeni akademik çalışma alanlarına açmaktır (Sağdıç, 2020). Bu bağlamda içeriğine bağlı olarak genel kültür seçmeli derslerinde kitap okuma etkinliklerine yer verilebilir. Okuma kitapları öğretmen yetiştiren programlarda etkili olarak kullanılabilecek bir öğretim aracıdır. Saracoğlu vd. (2003) öğretmen adaylarının okuma ilgilerinin “orta”, okuma alışkanlıklarının ise kitapların pahalı olması, derslerden/işlerden vakit bulamama gibi nedenler nedeniyle oldukça “düşük” olduğunu tespit etmiştir. Benzer şekilde Ayyıldız ve

¹ Sorumlu Yazar. Dr. Öğretim Üyesi, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Fizik Eğitimi Ana Bilim Dalı, nurayonder@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2726-4386

² Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Fizik Eğitimi Ana Bilim Dalı, aysegultuysuz@gazi.edu.tr, ORCID:0009-0002-1244-447X

arkadaşlarının (2006) Türkçe öğretmen adaylarının kitap okuma düzeylerinin istenilenin altında olduğu ortaya koyduğu çalışmalarında öğretmen adaylarının çoğunlukla bir şeyler öğrenmek amacıyla alanı dışında roman türünde kitap okumayı tercih ettiklerini tespit etmiştir. Odabaş vd., (2008) devlet üniversitesinin Türkçe öğretmenleri programına kayıtlı öğretmen adaylarının okuma alışkanlıklarının yükseköğrenim boyunca artmakla birlikte öğretmen adaylarının genel olarak düşük bir okuma kültürüne sahip oldukları ve okumaya yeterince zaman ayırmadıkları görülmüştür. Yirmi bir bölümdeki öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları ile ilgili yapılan araştırmada yılda 1-5 kitap okunması ile adayların az okur oldukları tespit edilmiştir (Yıldız vd., 2015). Okumalarındaki engel olarak “okuma alışkanlığının olmaması”, “arkadaşlar ile vakit geçirmek”, “derslerin yoğun olması” yer almaktadır.

Sonuç olarak alan yazındaki çalışmalar (Ayyıldız vd., 2006; Odabaş vd., 2008; Saracoğlu vd., 2003; Yıldız vd., 2015) öğretmen adaylarının okuma alışkanlıklarının düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle bu çalışmada, bir devlet üniversitesinin genel kültür derslerinden birinde öğretmen adaylarına okuma alışkanlığı kazandırmak ve onların kariyer gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla kitap okuma etkinliği düzenlenmiştir. Bu etkinlikte, öğretmen adayları öncelikle okuma amaçlı kendi mesleki yeterlikleri ve kişisel özelliklerini göz önünde bulundurarak bir kitap seçmiştir. Bu çalışmada ise farklı programlara kayıtlı olan öğretmen adaylarının seçtikleri kitapların dağılımları ve kitabı seçme nedenleri ile kitabın kendilerine olan katkısı ortaya konmak amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu çalışma bir durum çalışmasına örnektir. Çalışmanın hedeflenen örneklemi 2022-2023 eğitim öğretim yılı bahar döneminde bir devlet üniversitesinin genel kültür seçmeli derslerinden biri olan Kariyer Planlama ve Geliştirme dersine kayıtlı öğrenciler oluşturmaktadır. Ulaşılabilir örneklemi ise kendilerinden yazılı olarak veri alınabilen 68 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının 46'sı (%68,7) kız, 21'i (%31,3) erkektir. Öğretmen adaylarının %9,0'u üçüncü, %87,6'sı dördüncü, %4,5'i normal okul yılını uzatan öğrencilerden oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının eğitim fakültelerinin bağlı oldukları programlara göre dağılımı Tablo 1 de verilmiştir.

Tablo 1. Demografik Özellikler

Program	f (%)
Almanca Öğretmenliği	3 (4,5)
Arapça Öğretmenliği	5 (7,5)
Felsefe Grubu Öğretmenliği (4yıl)	1 (1,5)
Fen Bilgisi Öğretmenliği	4 (6,0)
Fizik Öğretmenliği	2 (3,0)
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	13 (19,4)
İngilizce Öğretmenliği	5 (7,5)
Matematik Öğretmenliği (4 Yıl)	8 (11,9)
Müzik Öğretmenliği	3 (4,5)
Okul Öncesi Öğretmenliği	5 (7,5)
Resim-İş Öğretmenliği	1 (1,5)
Sınıf Öğretmenliği	8 (11,9)
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	3 (4,5)
Tarih Öğretmenliği (4 Yıl)	2 (3,0)
Türk Dili ve Edebiyatı Öğr.(4 Yıl)	3 (4,5)
Toplam:	68 (100,0)

Çalışmanın veri toplama aracını öğretmen adaylarından yazılı olarak toplanan kitap okuma raporları oluşturmaktadır. Öğretmen adayları, kendilerinin seçtiği bir kitabı okumuş ardından yazılı olarak okudukları kitabı seçme nedenlerini belirtmiştir. Okuma amaçlı seçilen kitapların frekansları belirlenmiş. Kitapların seçilme nedenleri için yazılan ifadelerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi yapılırken Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB'in) 2017'de belirlediği öğretmenlik mesleği genel

yeterlilikleri dikkate alınmıştır. Bu yeterlilik alanları mesleki bilgi, mesleki beceri ile tutum ve değerler yeterlilik alanlarıdır. Bu alanlar da ayrıca kendi arasında alt gruplara ayrılmaktadır. Mesleki bilgi yeterlilik alanı; alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi ve mevzuat bilgisi yeterlilik alanlarından oluşmaktadır. Mesleki beceri yeterlilik alanı; eğitim öğretimi planlama, öğrenme ortamları oluşturma, öğretme öğrenme sürecini yönetme ve ölçme değerlendirme yeterlilik alanlarından oluşmaktadır. Tutum ve değerler yeterlilik alanı ise milli manevi ve evrensel değerler, öğrenciye yaklaşım ve iletişim ile iş birliği ve kişisel ve mesleki gelişim yeterlilik alanlarından oluşmaktadır. Verilerin hangi yeterlilik alanına dâhil edileceği araştırmacılar tarafından önce bireysel olarak yapılmış ardından görüş farklılıklarının olduğu gruplandırmalar görüş birliğine varıncaya kadar iki araştırmacı arasında tartışılmıştır. Herhangi bir yeterlilik alanına girmeyen verilerin diğer kategorisi altında gruplandırılmasına karar verilmiştir.

Bulgular

Çalışmada 58 farklı kitap ismi ortaya çıkmıştır. Birden fazla kişi tarafından okunan kitaplar Öğretmen Olmak Bir Can'a Dokunmak (%8,8), Bir Dilek Yetmez (%5,9), Matematik Köyü'nün Delisi-Ali Nesil (%4,4) ve Beyaz Zambaklar Ülkesinde (%2,9) isimli okuma kitaplarıdır. Öğretmen adaylarının okudukları kitapları tercih etme nedenleri ise Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının Okudukları Kitabı Tercih Etme Nedenleri

Kategori	1- Alt Kategori	2-Alt Kategori	3-Alt Kategori	Örnek İfadeler	Öğrenci	ff(%)
Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri	Mesleki Bilgi Yeterlilik Alanı	Alan Bilgisi	Alanda bilgilendirici olması	Alanım ile ilgili bir kitap olması (Ö29)	Ö29, Ö35, Ö42, Ö46, Ö47, Ö48, Ö50, Ö51, Ö52, Ö60	11(15,9)
				Alanı ile ilgili ders kitaplarında yer verilmeyen bilgi-detayları öğrenmek (Ö48)	Ö48	
Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri	Mesleki Bilgi Yeterlilik Alanı	Mevzuat	Öğretmenlik mesleğinde bilgilendirici olması	Mesleğime bakış açımı yenilikler farkındalıklar katabilir diye düşünerek bu kitabı okumayı tercih ettim (Ö20)	Ö20, Ö37, Ö46, Ö47, Ö48, Ö57, Ö60	16(23,2)
				Kitaptaki karakterin (öğretmen) alanım ile ilgili olması (Ö26)	Ö26, Ö36, Ö46, Ö50, Ö60, Ö65	
			İdeal öğretmen özellikleri	Öğretmenler de bilgi ve donanımlı olmanın yanı sıra öğrencileri erdemli davranışlara yönlendirmelidir (Ö11).	Ö11, Ö49	
			Öğretmenin hayatını merak etme	Öğretmen olan bir başkarakterin kendini keşfetme yolculuğuna değinmesi (Ö1).	Ö1	
	Mesleki Beceri Yeterlilik Alanı	Öğretme Öğrenme Sürecini	Eğitim ve öğrenci sorunlarıyla baş edebilme	Karakterin (öğretmen) yaşadığı zorluklar karşısında ben ne yapardım sorularına cevap bulma (Ö26).	Ö26, Ö65	6(8,6)
				Mesleğin zorluklarını, nasıl daha iyi eğitim verilir öğrenmek (Ö37)	Ö37, Ö61, Ö65	
			Öğretmen-Öğrenci ilişkisi	Kitabın öğretmen ve öğrenci ilişkisinin önemini anlatması (Ö44)	Ö44	

Tablo 2 Devamı

Kategori	1-Alt Kategori	2-Alt Kategori	3-Alt Kategori	Örnek İfadeler	Öğrenci	f(%)
Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri	Tutum ve Değerler Yeterlilik Alanı	Kişisel ve Mesleki Gelişim Kişisel ve Mesleki Gelişim	Motive edici ve ilham verici olması	Benim de matematiğe bakışım tam olarak Ali Nesin gibi, matematik zordur ve sürekli çalışma gerektirir (Ö3).	Ö3	22(31,9)
			Bilgilendirici ve yol gösterici oluşu	Alanımız gereği ismini duyduğumuz önemli insanların ne tür yollardan geçtiği, yaşadığı zorlukları öğrenmek (Ö10)	Ö10, Ö28, Ö35, Ö36, Ö42, Ö47, Ö50, Ö52	
				Bir eğitimci olma yolunda daha yaşlarımın başında olmam sebebiyle kendime bir şeyler katabilmem için seçtim (Ö22)	Ö22, Ö23, Ö60	
				Kendinde eksik gördüğüm, memnun kalmadığım özelliklerime yol gösterici olacağına inanıyorum (Ö56)	Ö56	
				Karakterin hayatı anlamlı hale getirmeye yönelik tavsiyelerde bulunması (Ö1)	Ö1	
				Kitap, okuyuculara kendilerini şimdiye odaklamaları gerektiğini hatırlatır ve bu sayede, hayatın gerçek anlamını keşfetmenin yolu olduğunu vurgular (Ö2)	Ö2	
				Beni bugün olduğum insan yapmada katkısı büyük olan, çokça ders çıkardığım ve hala çıkarmakta olduğum bu kitabını bir kez daha seçmek istedim (Ö9).	Ö9	
				Başarıya neden olan faktörleri daha yakından tanımak istemem (Ö25).	Ö25, Ö53, Ö58	
			Bilim insanlarının yaşamını merak etme	Bilim insanlarının hayatlarının nasıl olduğunu ve karşılaştıkları zorlukları nasıl atlattıklarını merak ettiğim (Ö6).	Ö6, Ö7, Ö39	

Tablo 2 Devamı

Kategori	1-Alt Kategori	2-Alt Kategori	3-Alt Kategori	Örnek İfadeler	Öğrenci	f(%)
Diğer	İlgi/Merak			Farklı alana ilgi duyma ve merak etme (Ö32)	Ö32, Ö34, Ö39, Ö45	14(20,3)
				Mustafa İnan'ın hayatını merak etmem ve kariyerinde nasıl bir yol aldığını anlamak istemem (Ö7)	Ö7	
	Yakın Çevre Tavsiyesi			Biz öğretmen adaylarına hediye edilmişti, bu ders aracılığı ile okunma fırsatı buldum (Ö4)	Ö4	
				Sosyal medyada bir öneri videosunda gördüğümde ilgimi çekmesi (Ö23)	Ö23	
				Öğretmen önerisi (Ö28)	Ö28, Ö51	
				Kendisi de öğretmen olan ablamın hediyesi. (Ö44)	Ö44	
	Yazarı			Yazarın başka kitaplarını okumuş olmam ve farklı kitaplarını da merak etmem (Ö43)	Ö43, Ö55, Ö58	
				Gerçek hayat hikâyesi olması (Ö64)	Ö64	
	Gerçekçi					

Tablo 2'ye göre öğretmen adaylarının okudukları kitabı seçme nedenlerine ait toplam 69 geçerli ifade ortaya çıkmıştır. Bu nedenlerden %15'u alanıyla ilgili bilgi sahibi olma, %23,2'si öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi sahibi olma, %8,6'sı öğrenme öğretme sürecinde karşılaşılabilecek sorunlara yanıt bulma, %31,9'u ise kişisel ve mesleki gelişim amacı taşımaktadır. Diğer kategorisinde (%20,3) ele alınan nedenler farklı bir alana ilgi duyma (%7,2), yakın çevre tavsiyesi (%7,2), kitap yazarının diğer kitaplarının önceden okunmuş olması (%4,3) ve gerçek bir hayat hikâyesini konu edinmesidir (%1,4).

Sonuç ve Tartışma

Farklı programlara kayıtlı 68 öğretmen adayının okuma amaçlı tercih ettiği kitapların ilk üç sırasında Öğretmen Olmak Bir Can'a Dokunmak (%8,8), Bir Dilek Yetmez (%5,9), Matematik Köyü'nün Delisi-Ali Nesil (%4,4) ve Beyaz Zambaklar Ülkesinde (%2,9) isimli okuma kitapları gelmektedir. Çalışmada toplam 58 farklı kitap isminin çıkmış olması kitap tercihlerinin on beş farklı programa kayıtlı öğretmen adaylarının kendisine bırakılması nedeniyle beklenen bir sonuçtur.

Öğretmen adaylarının okudukları kitabı seçme nedenlerine ait 69 geçerli ifadede %31,9'u kişisel ve mesleki gelişim amacı taşımaktadır. Bu bulguya benzer şekilde Çanakkale Üniversitesinde eğitim fakültesinde gerçekleştirilen araştırmada (Geçgel ve Burgul, 2009) adayların en çok tercih ettiği türün roman olduğu, okumayı tercih ettikleri konulardan ilkinin kişisel gelişim olduğu ve okuma nedenlerinin ise kendilerini geliştirmek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Okunan kitabın seçilme nedenlerinden diğerleri

%15'u alanıyla ilgili bilgi sahibi olma (%15,9), öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi sahibi olma (%23,2), öğrenme öğretme sürecinde karşılaşılabilecek sorunlara yanıt bulma (%8,6) amacı taşımaktadır. Diğer kategorisinde (%20,3) ele alınan nedenler ise farklı bir alana ilgi duyma (%7,2), yakın çevre tavsiyesi (%7,2), kitap yazarının diğer kitaplarının önceden okunmuş olması (%4,3) ve gerçek bir hayat hikâyesini konu edinmesidir (%1,4). Diğer kategorisi altında bulunan yakın çevre tavsiyesi özellikle eğitimciler tarafından dikkate alınması gereken önemli bir bulgudur. Yıldız vd., (2015) de yirmi bir farklı bölümdeki öğretmen adaylarının az okur oldukları tespit ettiği çalışmasında en çok tercih edilen türün roman-hikâye ve okumalarında etkili olan unsurun arkadaş tavsiyesi olması görülmüştür. Eğitim fakültesinde öğretmen adaylarıyla yapılan çalışmada (Tavşanlı ve Kaldırım, 2017) en çok tercih edilen türün roman, ilgi duyulan içeriğin zorlukların üstesinden gelme, gerçek hayat hikayeleri olduğu bulguları elde edilmiştir. Adaylar çoğunlukla öğretmenlerinin tavsiye ettiği kitapları okuma eğilimi göstermiş ve kitapların heyecanlı olmasının okumaları için önemli bir etken olduğu görülmüş. Bu nedenle öğretmen eğitiminde MEB'in önerdiği izlenmesi gereken 50 film gibi (url-1) öğretmen adaylarının okuması tavsiye edilen kitap listeleri oluşturulabilir.

Sonuç olarak ders kitabı dışında bir okuma kitabını okumak öğretmen adaylarını çeşitli yönlerden geliştirebilir. Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıklarının düşük olduğunu ortaya koyan çalışmaları da (Ayyıldız vd., 2006; Odabaş vd., 2008; Saracoğlu vd., 2003; Yıldız vd., 2015) dikkate alarak öğretmen adaylarının bu alışkanlıklarını arttırarak onların mesleki alan yeterliliklerini arttıracak kitap okuma etkinliklerine öğretmen eğitimlerinde yer verilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Ayyıldız, M., Bozkurt, Ü., Canlı, S. (2006). Okuma kültürü üzerine bir araştırma. *Milli Eğitim Dergisi*, 169, 227-296.
- Dağyar, M., Kasalak, G., ve Uğurlu, N. (2021). Yükseköğretimde akademik kariyer farkındalığı: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(230), 557-580. DOI: 10.37669/milliegitim.682448
- Geçgel, H., Burgul, F. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma ilgi alanları (Çanakkale Örneği). *TÜBAV Bilim Dergisi*, 2 (3), 341-353. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tubav/issue/21516/614980>
- İlhan, E. (2022). Mezunlar anlatıyor: Üniversite geneli seçmeli dersler zaman kaybı mı yoksa geleceğe yatırım mı? *Milli Eğitim Dergisi*, 51 (236), 3563-3592. DOI: 10.37669/milliegitim.92931
- Kuzu, T. S. (2013). Öğretmen adaylarının okumaya karşı tutumları ile genel kültür düzeyleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(6), 55-72.
- Odabaş, H., Odabaş, Z. Y., Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 431-465.
- Saracoğlu, A.S., Serin N.B., Serin O. (2003). Üniversite öğrencilerinin okuma ilgileri ve okuma alışkanlıklarını etkileyen faktörler. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2.
- Tavşanlı, Ö. F., Kaldırım, A. (2017). Examining the reading habits, interests, tendencies of the students studying at the Faculty of Education and analyzing the underlying reason behind their preferences. *European Journal of Educational Research*, 6(2), 145–156. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.6.2.145>
- UNESCO (2001). *Teachers for Tomorrow's Schools*. Paris: UNESCO Publishing.
- url-1: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/31162132_Yrnek_film_listesi.pdf
- Yıldız, D., Ceran, D., Sevmez, H. (2015). Eğitim Fakültesi öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları Profili. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 141–166. <https://doi.org/10.12780/uusb.42426>